

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМИ ТА УПРАВЛІНСЬКИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ ГАЗОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

До адміністративних витрат відносяться такі загальногосподарські витрати, спрямовані на обслуговування та управління підприємством:

Г загальні корпоративні витрати (організаційні витрати, витрати на проведення річних зборів, представницькі витрати тощо);

Г витрати на службові відрядження і утримання апарату управління підприємством та іншого загальногосподарського персоналу;

Г витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського використання (операційна оренда, страхування майна, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона);

Г винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо);

Г витрати на зв'язок (поштові, телеграфні, телефонні, телекс, факс тощо);

Г амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання;

Г витрати на врегулювання спорів у судових органах;

Г податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (крім податків, зборів та обов'язкових платежів, що включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг);

Г плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків;

Г інші витрати загальногосподарського призначення.

Обсяги управлінських витрат у валових витратах підприємства постійно змінюються. Зокрема якщо аналізувати іноземний досвід, то управлінські витрати постійно зростають, незважаючи на етапи економічного розвитку (табл. 1).

Таблиця 1

Місце та обсяг управлінських витрат у структурі витрат промислових підприємств США

Групи витрат	Роки				
	1960	1986	1996	2004	2010
Управлінські витрати	15%	30%	35%	48%	49%
Витрати на оплату праці працівників за виключенням керівників підприємств	25%	12%	10%	10%	10%
Матеріальні витрати	60%	58%	55%	42%	41%

Отже як видно із наведеної таблиці обсяг управлінських витрат постійно зростає. Основними статтями зростання управлінських витрат є заробітна плата керівників та витрати на їхнє соціальне забезпечення. При цьому витрати на оплату праці виконавців підприємств у 2010 році порівнянні з 1960 роком суттєво впали. Причинами цього є зростання нерівності в оплаті праці керівників та виконавців на підприємствах, автоматизація та роботизація діяльності підприємств, скорочення кількості робочих місць (виконавців) в США та перенесення їх в країни із нижчою заробітною платою тощо. Іншою важливою причиною, однією із головних, є асиметричність в оплаті праці різних категорій працівників. Якщо в 1960 році витрати на оплату праці виконавців перевищували в більше ніж у півтора рази витрати на оплату праці керівників, то вже у 2010 році витрати на оплату праці керівників в п'ять разів є більшими, аніж загальні витрати на оплату праці виконавців.

Внаслідок цього виникає низка негативних явищ як всередині підприємств, так і загальногосподарських: зниження мотивованості виконавців, збільшення кількості внутрішньокорпоративних та міжкорпоративних конфліктів, поява великої кількості неформальних організацій та колективів на підприємствах, домінування власних інтересів над корпоративними цілями, збільшення соціальних рухів та протестів проти непропорційності в оплаті праці (найзначиміший та наймасовіший із них є

рух «Займи Wall-Street», який веде боротьбу з диспропорціями у доходах різних соціальних груп). Схожа асиметричність спостерігається і у інших розвинутих країнах. Особливо вона гостро проявляється у країнах, що розвиваються, в тому числі і в Україні.

Слід відзначити, що навіть у періоди фінансово-економічних криз, в тому числі і останньої, обсяг управлінських витрат зростає. При цьому матеріальні витрати скорочуються, що може свідчити про зниження матеріаломісткості виробництва, розвиток новітніх технологій, перенесення матеріаломісткого виробництва у країни із нижчими витратами тощо.

Безсумнівно, що подібна тенденція спостерігається і у діяльності вітчизняних промислових та газовидобувних підприємств. Для дослідження динаміки управлінських витрат проаналізуємо адміністративні витрати ГПУ «Львівгазвидобування», використовуючи його офіційну звітність (поквартальні обсяги адміністративних витрат) (рис. 1).

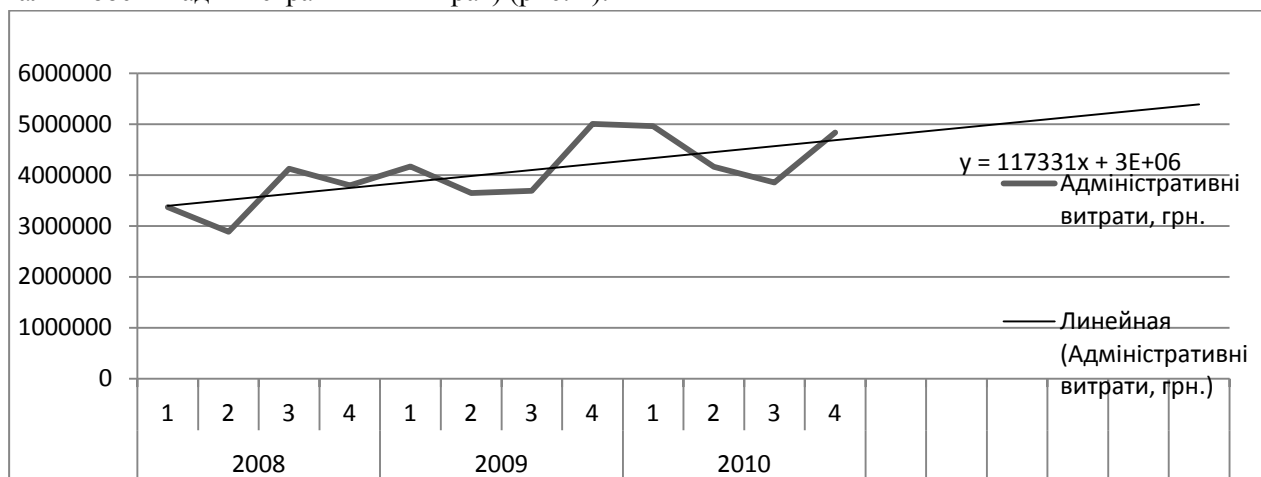

Рис. 1. Динаміка адміністративних витрат ГПУ «Львівгазвидобування»

Згідно із отриманим графіком, адміністративні витрати суттєво змінювались протягом усіх кварталів 2008-2010 рр. При цьому можна виявити чітку тенденцію в зміні за певними кварталами, яка може бути спричинена сезонними чинниками. А саме протягом 1 та 4 кварталів адміністративні витрати зростають, а у 2 та 3 кварталах діяльності підприємства – адміністративні витрати зменшуються. Побудована лінія тренду на графіку чітко вказує на зростання адміністративних витрат протягом останніх років. Крім того стабільне зростання є прогнозованим на наступні планові періоди, при цьому на середину 2012 року таке зростання сягне 5500 тис.грн. (темп зростання становитиме більше 10% щорічно). Водночас, згідно із прогнозами, зростання за іншими показниками (прибутковості, об'єми видобутку, дохід тощо) не матиме таких високих темпів, що свідчить про необхідність активного впливу на рівень адміністративних витрат.

Також обрана стратегія підприємства не передбачає введення нових інноваційних технологій, здешевлення виробництва, зміну в структурі витрат, відповідно таке зростання обсягу адміністративних витрат, насамперед, може бути зумовлено шляхом збільшення обсягу оплати праці та соціальним забезпеченням керівників підприємства.